

Հաստատված է նոր խմբագրությամբ
«Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ
դիտորդ խորհրդի որոշմամբ

Նոր խմբագրությամբ գրանցված է

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկում

Գլխավոր տնօրեն՝ Հայկ Եգանյան

Նախագահ՝ Արթուր Զավադյան

«17» հունվարի, 2019թ.
ք. Երևան
ՀՖԲ-01/078Լ

« __ » _____ 2019թ.

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖՈՆԴԱՅԻՆ ԲՈՐՍԱ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐՏԱՐԺՈՒՅԹԻ ԱՌԵՎՏՐԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

(ՆՈՐ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ)

Գլուխ 1. Հասկացություններ

- 1) Սույն կանոններում կիրառվող հասկացություններն ունեն սույն գլխով սահմանված նշանակությունները:
- 2) **«Արտարժույթի շուկայի մասնակից»**. ՀՀ Կենտրոնական բանկը, ինչպես նաև այն ներդրումային ընկերությունները, բանկերը, արժույթային դիլերները և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և միջազգային պայմանագրերով Հայաստանի Հանրապետության տարածքում բանկային գործունեություն իրականացնելու և/կամ ներդրումային ծառայություններ մատուցելու իրավասություն ունեցող անձինք, որոնք Օպերատորի հետ ունեն առևտրին մասնակցության վերաբերյալ գործող պայմանագիր, որով վերջիններիս թույլատրվում է մասնակցել արտարժույթի առևտրին:
- 3) **«Արժույթային դիլեր»**. ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված արտարժույթի դիլերային առք ու վաճառքի գործունեության իրականացման լիցենզիա (իրավունք) ունեցող անձ:
- 4) **«Լոտ»**. արտարժույթի գնման կամ վաճառքի հայտում նշվող՝ արտարժույթի մեկ անվանական միավորին համարժեք քանակական չափման նվազագույն միավոր:
- 5) **«Սպրեդ»**. արտարժույթի գնման (վաճառքի) լավագույն գնի և/կամ արտարժույթի առևտրի նախորդ առևտրային նստաշրջանի ընթացքում կնքված վերջին գործարքի գնի նկատմամբ առևտրային համակարգ մուտքագրվող գնման (վաճառքի) հայտերի գների տարբերության առավելագույն թույլատրելի սահման:
- 6) Սույն կանոններում կիրառվող այլ հասկացություններն ունեն «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքով և Օպերատորի կանոններով սահմանված նշանակությունները:

Գլուխ 2. Արտարժույթով առուվաճառքի գործարքների կնքումը

- 1) Օպերատորի առևտրային համակարգում արտարժույթով առուվաճառքի գործարքներ կարող են կնքվել առևտրային և հետառևտրային նստաշրջանների ընթացքում՝ Օպերատորի «Առևտրի ընդհանուր կանոններով» և սույն գլխով սահմանված կարգով:
- 2) Արտարժույթով առևտուրը Օպերատորը կազմակերպում է երկկողմանի անընդհատ աճուրդի եղանակով: Օպերատորի գործադիր մարմնի ղեկավարի որոշմամբ նախատեսված դեպքերում արտարժույթով կարող են նաև հասցեական գործարքներ կնքվել:
- 3) Արտարժույթով գործարքները կնքվում են լրիվ նախնական դեպոնացմամբ առևտրի պայմաններում:
- 4) Լրիվ նախնական դեպոնացման պայմաններում կազմակերպվող արտարժույթի առուվաճառքի գործարքների կնքումն իրականացվում է սույն գլխի 5) - 7) կետերում սահմանված առանձնահատկություններով:
- 5) Արտարժույթի շուկայի մասնակիցների կողմից Օպերատորի «Արտարժույթի քլիրինգի և վերջնահաշվարկի կանոններին» համապատասխան կատարված լրացուցիչ դեպոնացումների դեպքում համապատասխան չափով ավելացվում են դեպոնացված արտարժույթի և/կամ դրամային միջոցների մնացորդները:
- 6) Առևտրի մասնակիցը կարող է իր տերմինալից (հեռացված տերմինալից) ամբողջությամբ կամ մասնակի ապադեպոնացնել արտարժույթի շուկայի տվյալ մասնակցի դեպոնացված արտարժույթի և/կամ դրամային միջոցների՝ առևտրային համակարգում տվյալ պահին առկա և ազատ (չարգելադրված) մնացորդը կամ դրա մի մասը, որի դեպքում ապադեպոնացված միջոցների չափով նվազեցվում է դեպոնացված համապատասխան արտարժույթի կամ դրամային միջոցների մնացորդը: Առևտրի մասնակցի կողմից ապադեպոնացված միջոցների հետ կապված հետագա գործառնություններն իրականացվում են Օպերատորի «Արտարժույթի քլիրինգի և վերջնահաշվարկի կանոններին» համապատասխան:

- 7) Օպերատորի կանոնների համաձայն միաժամանակ արտարժույթի, լրիվ նախնական դեպոնացմամբ կազմակերպվող պետական պարտատոմսերի և/կամ ժամկետային վարկային ռեսուրսների առևտրին մասնակցելու իրավունք ունեցող կազմակերպությունների դեպոնացված դրամային միջոցների մնացորդները կարող են փոփոխվել նաև պետական պարտատոմսերի և/կամ ժամկետային վարկային ռեսուրսների առևտրի ընթացքում արտարժույթի շուկայի տվյալ մասնակցի անունից հանդես եկող առևտրի մասնակիցների կողմից մուտքագրված հայտերի և կնքված գործարքների արդյունքում՝ Օպերատորի կանոններով սահմանված կարգով:
- 8) Առևտրային նստաշրջանի ընթացքում կարող են ներկայացվել արտարժույթի գնման (վաճառքի) լիմիտային և ստոպ-լիմիտային հայտեր, որոնցում նշվող լոտերի քանակը պետք է բազմապատիկ լինի հազարին:
- 9) Առևտրային համակարգի կողմից չեն ընդունվում և առևտրային համակարգում չեն գրանցվում առևտրի մասնակցի կողմից ներկայացված՝ հազարին ոչ բազմապատիկ թվով լոտեր պարունակող հայտերը, ինչպես նաև արտարժույթի շուկայի տվյալ մասնակցի անունից ներկայացված հայտին արտարժույթի շուկայի նույն մասնակցի անունից ներկայացվող համապատասխան հանդիպակաց հայտերը:
- 10) Տվյալ առևտրային նստաշրջանի ընթացքում չբավարարված հայտերը չեղյալ են համարվում և հետառևտրային նստաշրջանում չեն ընդգրկվում համապատասխան Հերթերում:
- 11) Հետառևտրային նստաշրջանի ընթացքում ներկայացվող հայտում նշվում են դրա բավարարման հետևյալ էական պայմանները՝
 - ա) արտարժույթի բորսայական հապավումը,
 - բ) հայտի տեսակը՝ գնման կամ վաճառքի,
 - գ) լոտերի քանակը, իսկ այսբերգ հայտի դեպքում՝ նաև լոտերի պահուստային քանակը,
 - դ) հայտի բավարարման ժամանակային պայմանը՝ պահել հերթում կամ հանել մնացորդը:
- 12) Հետառևտրային նստաշրջանի ընթացքում ներկայացվող բոլոր հայտերը մասնակի բավարարմամբ, անմիջապես ակտիվացվող և լիմիտային հայտեր են, որոնցում նշվող գինը հավասար է տվյալ արտարժույթով տվյալ հետառևտրային նստաշրջանին նախորդած առևտրային նստաշրջանի ընթացքում կնքված բոլոր գործարքների միջին կշռված գնին:
- 13) Հետառևտրային նստաշրջանի ընթացքում առևտրի մասնակիցների կողմից առևտրային համակարգ մուտքագրված՝ նույն արտարժույթի գնման և վաճառքի հայտերն ընդգրկվում են երկու առանձին Հերթերում՝ ըստ առևտրային համակարգում դրանց գրանցման ժամանակային առաջնահերթության:
- 14) Հետառևտրային նստաշրջանի ընթացքում առևտրի մասնակիցների կողմից առևտրային համակարգ մուտքագրվող ցանկացած հայտին Հերթում հանդիպակաց հայտի (հայտերի) առկայության դեպքում առևտրային համակարգում գրանցվում է առուվաճառքի գործարքի (գործարքների) կնքում:
- 15) Եթե հետառևտրային նստաշրջանի ընթացքում ներկայացված հայտն առևտրային համակարգ մուտքագրվելու պահին Հերթում առկա հանդիպակաց բոլոր հայտերով բավարարվելուց (գործարքների կնքումից) հետո այնուամենայնիվ բավարարվում է մասամբ, ապա մնացորդը (հայտի չբավարարված մասը) ընդգրկվում է Հերթում սույն գլխի 13) կետում նշված կարգով կամ չի ընդգրկվում Հերթում՝ կախված հայտի բավարարման ժամանակային պայմանից:
- 16) Եթե հետառևտրային նստաշրջանի ընթացքում ներկայացվող հայտին հանդիպակաց հայտեր Հերթում չկան, ապա այն ընդգրկվում է Հերթում սույն գլխի 13) կետում նշված կարգով կամ չի ընդգրկվում Հերթում՝ կախված հայտի բավարարման ժամանակային պայմանից:

- 17) Տվյալ հետառևտրային նստաշրջանի ընթացքում չբավարարված հայտերը չեղյալ են համարվում և հաջորդ առևտրային նստաշրջանում չեն ընդգրկվում համապատասխան Հերթերում:

Գլուխ 3. Սպրեդ

- 1) Երկկողմանի անընդհատ աճուրդի եղանակով կազմակերպվող արտարժույթի բորսայական առևտրի համապատասխան առևտրային նստաշրջանների համար սպրեդը լավագույն հայտի գնի նկատմամբ սահմանվում է առևտրային նստաշրջանի ընթացքում տվյալ պահին հայտերի համապատասխան հերթում ընդգրկված վաճառքի (գնման) լավագույն գնի ± 1 տոկոսը, ընդ որում՝ առևտրային համակարգում չեն գրանցվում գնման այն հայտերը, որոնցում նշված մեկ լոտի գինը տվյալ պահին առևտրային համակարգում գրանցված գնման լավագույն գնի համեմատ պակաս է 1-ից ավելի տոկոսով կամ վաճառքի լավագույն գնի համեմատ ավել է 1-ից ավելի տոկոսով:
- 2) Հասցեական գործարքների դեպքում արտարժույթով կազմակերպվող առևտրի համար սպրեդը լավագույն հայտի գնի նկատմամբ սահմանվում է տվյալ պահին երկկողմանի անընդհատ աճուրդի եղանակով արտարժույթի հարթակում տվյալ արտարժույթով ներկայացված լավագույն հայտերի գների ± 1 տոկոսը, ընդ որում՝ առևտրային համակարգում չեն գրանցվում այն հասցեական հայտերը, որոնցում նշված մեկ լոտի գինը տվյալ պահին առևտրային համակարգում գրանցված գնման (վաճառքի) լավագույն գնի համեմատ պակաս (ավել) է 1-ից ավելի տոկոսով:
- 3) Սպրեդը արտարժույթի առևտրի նախորդ առևտրային նստաշրջանի ընթացքում կնքված վերջին գործարքի գնի նկատմամբ սահմանում է Օպերատորի դիտորդ խորհրդի որոշմամբ սահմանված կարգով:

Գլուխ 4. Արտարժույթով կնքված գործարքների կատարումը

- 1) Արտարժույթով առևտրային համակարգում կնքված գործարքների արդյունքում ծագած՝ փոխադարձ պարտավորությունների և պահանջների որոշումը, հաշվանցումը, վճարահաշվարկային փաստաթղթերի պատրաստումն ու վերջնահաշվարկի կատարումն իրականացվում է գործարքի կնքման օրը՝ Օպերատորի «Արտարժույթի քլիրինգի և վերջնահաշվարկի կանոններով» սահմանված կարգով:
- 2) Արտարժույթի շուկայի մասնակիցները, որոնց կազմում կամ անունից հանդես են գալիս գործարքի կողմ հանդիսացող առևտրի մասնակիցները, պարտավոր են Օպերատորի վճարել Օպերատորի «Սակագների մասին կանոններով» սահմանված համապատասխան միջնորդավճարները:

Գլուխ 5. Կանոններում փոփոխությունները և լրացումները

- 1) Սույն կանոններում փոփոխություններն ու լրացումները դրա անբաժանելի մասն են և ուժի մեջ են մտնում օրենքով սահմանված կարգով, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն կանոններով: